

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Národna Tiskarna“ telefon št. 85.

Koroški naraščaj.

(Izvirni dopis iz Beljaka.)

Vedno in vedno bolj občutno postaja sosebno pri nas obmejnih Slovenceh pomanjkanje slovenskih uradnikov. Kjer se more, se izpodrine slovenski zmožni uradnik po manj zmožnem nemškem; ali ta ima po nazorih naših birokratov dostojnih zmožnostij že samo kot nemški zagriženec, ki svojo službo ugledno izpolnjuje s tem, da zmerja na prav malo časten način slovenske davkoplačevalce. Vsak slovenski naduradnik, ki se osmeli, ostati tudi samo po čutih Slovencec, se mora ogniti tja, kjer postane neškodljiv.

Dosti krivic se godi v tem oziru našim štajerskim bratom, in občudovati jih moramo, da baš pri njih slovenska narodna stvar navzlic vsemu preganjanju nemško-narodnega uradništva in navzlic trdim pe stem, pod katerih težo se le teško prosto gibljejo, vendar tako dobro napredujejo. A vendar za koliko na boljšem so še napram nam, ubogim koroškimi param, ki nam menda v tem oziru nikoli ne bodo prisijali boljši dnevi. Friznati se mora, da na to stran zakrivimo veliko tudi sami. Saj celo nikdo ne zahteva slovenskih tiskovin v davčnih stvarih, četudi jih imajo po vseh sodnijah s slovenskim prebivalstvom, a pri pravadah se celo vstraši vsak, zahtevati slovensko obravnavo, meneč, da bode že radi tega pri razsodbi zgolj nemško mislečih uradnikov-sodnikov gotovo prikrašjan. Nočem raziskavati, v koliko je ta vzrok in ta strah upravičen, a dosti značilen je že radi tega, ker kaže, na kako slabi podlagi je v vsem pravem življenju vendar brezpogojno potrebno zaupanje v nepristranost sodišč pri nas. Ljudstvo je skoraj že resigniralo na boljše čase v tem oziru in gotovo je to znamenje, da slabših časov sploh ne moremo več čakati. Nemško uradovanje je pri nas popolnoma navadna stvar.

A imamo li upanje, da postane v tem

oziru kdaj bolje? Moramo ga imeti, ker smo brez upanja gotovo izgubljeni. Narod sam mora priti do spoznanja, da mu manjka posvetnih izobražencev, in da, če bode teh dosti sam iz sebe proizvajal, bode moral najti jedenkrat svojo pravico pri uradih. A žalibog smo pri nas od tega spoznanja še jako, jako oddaljeni. Ne glede na prepričanje, med slovenskim ljudstvom itak globoko vkoreninjeno, da je gospod vseh gospodov le duhovnik, a vsak posvetni izobraženec le škrijc, se tudi od strani našega razumnštva malo stori za to, da bi se v tej zadevi kaj spremenilo. Pač se naglašja po shodih tudi od duhovnikov govornikov, da nam treba slovenskih uradnikov, da treba našemu jeziku priboriti veljavo tudi v uradih, nasprotno pa se dela vedno že leta in leta le enakomerno na to, da se dobi vse nadarjene slovenske dijake izključno le za semenišče, in da bi se dosegla ta namera, niso izključena tudi osebna hujskanja po družinah, katerim pripadajo taki nadarjeni dijaki. Ne rečem, da ima gospoda pri tem kak slab namen, a gotovo je, da s tem pride v nasprotje z svojo zahtevo po slovenskih uradnikih, ne glede na to, da zagreni s tem marsikateremu mladeniču veselje, posvetiti se posvetnim vedam. In vendar pri vsem tem baš v tej zadevi pri nas na Koroškem še nismo na najslabšem. Veliko je minulo let, ko nismo poslali iz svoje srede niti jednega akademika v svet, da bi nam po končanem študiju pomagal; do najnovejšega časa bili so koroški Slovenci v „Triglavu“ in „Sloveniji“ bele vrane, in stoprav šele v najnovejšem času se je v tem oziru obrnilo na boljše. Sedaj imamo kakih petnajst akademikov v Gradcu in na Dunaju, in nekaj jih je že na koncu študij. Če bode torej vlada upoštevala pri nastavljanju uradnikov za posamezne dežele tudi rojake dotičnih dežel, se nam v tem oziru lahko v doglednem času obrne na bolje, kar je pa seveda smelo upanje. Saj so naši sedanji koroški Slovenci

kot uradniki poshranjeni večinoma po Štajerskem in Kranjskem. Če se upošteva, kako siromašen je naš slovenski kmet, ki le z največjimi težavami pošilja svoje sinove v šole, se je temu naraščaju kar čuditi. Z žalostjo pa opažamo v najnovejšem času, da postaja frekvenca slovenskih dijakov na naših srednjih šolah vedno slabša, in tudi o nadarjenosti teh malih dijakov se ne more dosti povedati. A prepričani smo, da mora mnogo, mnogo bistrih slovenskih glav ostati pri trdem hlapčevskem delu, ker nima sredstev, posvetiti se študijam. Imeli smo čase, ko so slovenski abiturijenti brojili skoraj tretjino vseh osmošolcev na celovski gimnaziji, in odlikašev je bila polovica vedno slovenskih. A ti časi so minuli, in Bog ve, če jih še kdaj doživimo. A baš iz teh let smo dobili svoje akademike na visoke šole na Dunaju in v Gradcu, ki bodo postot discriminum rerum v kratkem času zasedli uradniška mesta po slovenskem Koroškem, seveda, če ne bode drugače ukrenil nemški Gradec.

Izmed te petnajstorice koroških akademikov jih naštejemo komaj dva, ki dobivata znatno podporo od doma, da jim ni treba poskušati pomanjkanja in bede. A v izkazih podpornih društev za slovenske visokošolce najdemo vendar tudi povsod le po jednega ali dva podpiranca iz Koroške! A kako se preživijo drugi? Nekateri uživajo neznatne ustanove od koroške deželne vlade, katere so se jim podelile na podlagi odličnih spričeval, a ta podpora zaleže jedva za dva ali tri mesece. V drugih mesecih se morajo preživeti sami kakor vedo in znajo. Mnogo naših mladih mož mora izgubljati čile moči z mučnimi instrukcijami, in se morajo žrtvovati kot domači učitelji, katerih služba je pač najbridkejša od vseh na svetu, saj se jih smatra samo za plačano živino, in tretji v istini stradajo in živé iz ljubezni do vede in svojega prihodnjega poklica v taki bedi, da mora vsakega boleti srce, ki to opaža. Tako ginevajo moči ravno v dobi, ko bi jih

bilo treba le novih dobivati, in tako nam pozneje, ko bi nam lahko koristili, utegnejo prezgodaj umreti vsi ti nadebudni cvetovi.

Naši rodoljubni krogi ravno na to stran dosedaj niso obračali nobenega pozora. In ravno slovenski koroški akademiki so od vseh najbolj pozabljeni. Za revne dijake iz Kranjske je večinoma poskrbljeno po lepem številu Knaflijevih ustanov, za štajerske se žrtvujejo posojilnice v Celju in Mariboru s prav izdatnimi podporami, le za naše koroške brate ni v tej zadevi prav nikakor skrbjeno. Imamo sicer hranilnice in posojilnice, katerih nekatere stoje na prav dobri podlagi, a te menda potrebujejo svoj denar za druga podvzvetja bolj potrebno, kot za dijaške podpore. In vendar bi se za koroške dijake poskrbelo lahko vsaj tudi v toliki meri, kakor skrbe za štajerske dijake ondotne posojilnice. Saj imamo tudi na Koroškem precej narodnega kapitala, kateri bi se težko mogel porabiti v boljše svrhe, kakor za male podpore slovenskemu stradaljočemu dijaštvu. Naša dična družba sv. Mohorja, ki ima že v svojih treh hišah v Celovcu investirane precejšnje svote, bi gotovo ne trpela preveč, ko bi žrtvovala vsako leto vsaj nekaj stotakov za stradaljoče slovenske dijake in bi jim pomagala lahko vsaj toliko, kolikor dobivajo drugi slovenski dijaki podpore iz zavodov svojih dežel. Saj ima družba sv. Mohorja v § 4. svojega opravilnega reda za slučaj kakega ostanka v denarjih prav lepo določilo, da se ima ta ostanek porabiti v podporo šolskim knjigam in drugim, slovenskemu narodu koristnim delom. Prašam, če bi se moglo najti še bolj koristno narodno delo, kakor če se da nekaj podpore sinovom slovenskih starišev, ki se neumorno trudijo v vzvišeni namen, da postanejo jedenkrat med narodom uradniki, ki so prišli iz srca naroda samega, ki imajo radi tega tudi srce za ljudstvo, in bodo vedno gledali za njegov blagor. Saj se našim koroškim slovenskim dijakom ne more prav nič očitati, da bi ne

LISTEK.

„Ko se mrtvi prebudimo.“

(Henrika Ibsena najnovejše delo.)

„Ko se mrtvi prebudimo“ je naslovljeno severnega velikana najnovejše delo, „dramatični epilog v treh dejanjih.“ V besedi epilog vidijo nekateri nemški kritiki napoved, da preneha Ibsen v svojem pesniškem delovanju, da je to epilog njegovim delom. Toda gotovo je, da ima ta beseda popolnoma drug pomen: ta njegova drama je prav za prav poslednje dejanje življenja, epilog velike življenjske drame Rubekove in Irenine.

Kipar Rubek je hotel doseči višek umetnosti vsega svojega življenja v delu „Vstajenje od mrtvih“, katero je imela predstavljati krasna mlada žena, probujajoča se iz smrtnega spanja, žena, ki bi bila najplemenitejša, najčistejša, najidealnejša žena na zemlji.

Našel je Ireno, devo, ki je vstrezala vsem njegovim željam in zahtevam. In ta je res žrtvovala za njegovo delo ne samo svoje krasno telo, ampak živečo svojo dušo, da je mogel Rubek dovršiti mojstrsko svoje delo. In dasi mlad, ni si upal Rubek stegniti roke po njenem telesu, boječ se, da bi to ne bil smrtni udarec njegovemu delu.

Irena, ki je z vso dušo ljubila skupno

dete, kakor je nazivala „Vstajenje od mrtvih“, ni videla v Rubeku samo umetnika, ampak i moža, od katerega je pričakovala, da jo po končanem delu povabi, naj bi mu bila vir njegovega življenja. Toda Rubek je bil umetnik z dušo in telesom, in bal se je, da bi v njem človek ne zamoril umetnika.

In ko je delo dokončal, zaklical ji je: „Iz celega srca se ti zahvaljujem, Irena. Bila si blagodejna epizoda mojega življenja.“

Irena je odšla, videča, da je bilo to, kar je bilo nji življenje, Rubeku le epizoda, da ji je kot umetnik vzela dušo, katere ji ne mara in ne more kot mož vrniti. Bila je poslej le mrtvo truplo, shajala in razhajala se je z ljudmi, ki ji niso bili nič.

Spoznal pa je tudi Rubek, da mu Irena ni bila samo epizoda. „Vstajenje od mrtvih“ mu je pripomoglo k slavi in bogastvu, ampak bilo je tudi konec njegove umetnosti. Njegova sledeča dela so bila samo portreti ironične nezadovoljnosti z življenjem. Kot bogatin in slaven umetnik si je zidal vilo in si vzela ženo Majo. A Maja je bila naiven, lahkomišeln stvor, ni mu bila niti epizoda, in tudi Rubek se je čutil mrtvega.

Nekoč pa, ko se je bolj zanimal za lov medvedov z divjim satiro Ulfheimom, kakor za svojo soprogo, se nepričakovano snide z Ireno, ki mu odkrije, da je bilo vse njeno življenje od one dobe, ko je sto-

pila iz njegovega ateljerja, pa do danes — smrt. Tudi on ji prizna, da je končano njegovo življenje.

Rubek: Poletna noč v gorah. S teboj! S teboj! O Irena, to bi bilo življenje. In to sva zamudila obadva.

Irena: Česar ni mogoče popraviti, vidimo stoprav, ko —

Rubek: Ko —

Irena: Ko se mrtvi prebudimo.

Rubek: In kaj vidimo prav za prav?

Irena: Vidimo, da nismo nikdar živeli.

Med tem, ko se Maja brezskrbno loči od svojega soproga, da bi lovila skupno z Ulfheimom divje medvede, da bi zamenila svoji duši nasprotujočega umetnika s surovim divjakom in bi bila prosta, se tudi Rubek odpravi z Ireno na pot, da bi slavila zvezo vrh stolpa, bleščečega se na solnčnem vzhodu. Po ledenih stezah gresta vedno bližje vzhoda, a ne dosežeta ga: podsuje ju plaz, dočim se iz daljave oziva Maja:

„Sem prosta, prosta, svobodna sem spet, jetništva dnij minul, minul je čas, sem prosta kakor ptič, sem prosta spet.“

Čitajočim to delo vstajata pred nami dve drami, jedna v sedanosti, druga v davni minulosti, v turobnih spominih. In v tem se iznova kaže pri Ibsenu dovršenost glede jednote kraja in časa, ker vsled tega, da more to mojstrsko dopolniti, pusti, da se jeden del razvija v preteklosti in se ne-

posredno pred našimi očmi razvija le epilog velike drame življenja.

Kakor v „Strahovih“, znanih slovenskemu občinstvu po letošnji predstavi v deželnem gledališču, je tudi v tem delu glaven problem, problem človeške sreče, problem do skrajnosti izčrpanega življenja. A poleg tega rešuje epizodično problem umetniškega vstvarjanja.

Vnovič se nam vrača pri Rubeku Hamletova sodba, da je največjemu razumu pristopna sreča v najmanjši meri. Umetnost nam spopolni dušo, a uniči nam srečo ki je pristopna le ljudem, ki mirno slušajo glas svoje duše, ki ljubijo, ne da bi raziskovali, kaj in kako. In taki bitji sta bila Maja in Ulfheim. In v navedenih besedah Maje vidi precejšnje število kritikov rešitev cele drame, „radostno himno, vračajočo ljudem srečo ljubezni in vživanja“.

Ibsen je tudi v tem svojem delu skeptik, ki pozna breznačajnost človeške sreče in nezmožnost moderne današnje generacije. In dvojna tragika sledi iz te breznačajnosti in nezmožnosti: prvič, da Rubek kot člen te moderne generacije v odločilnem trenutku ne razume sreče, in drugič, da zamujenega ni mogoče popraviti.

Kratko rečeno: to delo je simbolizacija trpečega človeštva sploh, in veličasten je ta Ibsenov simbolizem v delu, katero moremo prištevati najboljšim produktom velikega mojstra.

H-n.

bili marljivi v svojih študijah, ampak ravno narobe, prav redke izjeme so tisti, ki bi ne dokončali svojih študij v postavnem času. Dobivati od naroda podporo, vzbujati v mladih srcih še večjo ljubezen in hvaležnost do naroda in s tem bi se priklenilo vse te mlade može na jako lep način na lepi naš program, katerega prva točka je narodno probujenje koroških Slovencev.

Če bi bila ta podpora še tako zmerna, a redna, bi vendar dala mnogim pogum za nadaljno izobrazbo, in tako bi lahko narod sam iz sebe in s svojo podporo skrbel za uveljavljanje svojih pravic tudi pri uradih s tem, da skrbi za domače uradnike. Če bodo ti moškeje edenkrat v službi, bomo vsi želeli, da nam pomagajo pri narodnem delu posvoje, zato se naj tudi njim sedaj, ko so pomoči potrebni, ta ne odreče. Če hoče naša dična družba sv. Mohorja s čem narodu koristiti, koristila mu boče na ta način najbolje, in daj Bog, da bi s tem dosegla najlepši uspeh.

— n —

V Ljubljani, 5. februarja Spravne konference.

Brez upanja, da bi se dosegel kak uspeh, so se začele danes spravne konference na Dunaju. Gotovo je, da si želijo vsi narodi miru in reda v Cislitvaniji in le nekaj neugnanih kričačev iz principa se izreka proti spravi. Obžalovati je gledé danes začeti spravni konference le to, da obseza spravna akcija le dva naroda, Nemce in Čeha, ne pa tudi drugih, in prvi vrsti Slovencev in Hrvatov. Pri tekočih konferencah so zastopane tele stranke: nemška napredna stranka, nemška narodna stranka, ustavoverno veleposestništvo in krščanski socialisti. Nadalje Mladočehi, konservativni veleposestniki, Staročehi in agrarna stranka. Nemški radikalci so odklonili udeležbo, češ, da brez nemškega drž. jezika ni sprave ter češki radikalci, ki zahtevajo predvsem izpolnitev češkega državnega prava. — Zadnja številka dunajskega „Süden“ se bavi pod naslovom „Und wo bleiben wir?“ tudi s pravnimi konferencami. Članar, očitno slovenski državni poslanec, toži, da je spravne konference ne tičejo tudi Jugoslovanov, katerih jezikovne razmere so v očigled prepotenci Nemcev in Italijanov nujno potrebne regulacije. Vlada nas vedno tolaži s frazo, da pridemo za Čehi tudi mi na vrsto. Toda mi ne moremo čakati več, ako nočemo zanemariti vitalnih interesov svojega naroda. Slovenski poslanci so brezuspešnega čakanja do grla siti in vedno bolj se utrjujejo v prepričanju, da doseže svoje pravice le oni, ki zapuščajo pot postavnosti. Ali nas hoče vlada prisiliti, da se zatečemo še mi k obstrukciji? Še se obotavljamo, oprijeti se tega sredstva, ker smo vajeni staviti državne koristi nad svoje. Toda naj ne sili vlada, da se odvadimo prinašati državi žrtve kakor smo jih doslej. A to se zgodi, ako se bodo naše žrtve in naši obziri na državne koristi poplačevali s toliko nehvaležnostjo kot doslej! Tako piše članar. Mi le želimo, da je resno mislil to, kar je pisal, ter da so istega mnenja tudi vsi ostali jugoslovanski poslanci.

Dogodki na Kitajskem.

Iz ugovarjačih si poročil iz Kitaja niti doslej še ni možno z gotovostjo povedati, kaj se je zgodilo s kitajskim cesarjem v Pekinu. Nekateri listi so poročali, da je moral odstopiti ter da se je zategadelj umoril. Drugi pišejo, da je ušel in da še živi, tretji pa trdijo, da imajo cesarja zaprtega ter da ga počasi zastrupljajo. Glede usode bivšega kitajskega cesarja ni torej znano nič gotovega. Res pa je, da imajo Kitajci sedaj nedoraslega dečka za vladarja, katerega nadomešča mogočna cesarica vdova. Gotovo je tudi, da se začena v Kitaju doba najbolj črne reakcije, nazadnjaštva.

Vojna v Južni Afriki.

Vojni tajnik Wyndham je v seji angleške zbornice v četrtek povedal, da ho v kratkem v Južni Afriki 180.000 mož pešcev, konjenikov in topničarjev, nadalje 36 topov za obleganje, 28 mornaričnih topov, 36 havbic in 288 poljskih topov. Ker so imeli Angleži že doslej okoli 120.000 mož in več kakor 300 topov in vendarle niso dosegli nobenega vspeha, je neverjetno, da bi si s pomnoženimi četami priborili kak večji uspeh. Novi rezervniki in novi prostovoljci

so pač le najslabši ostanki, ki so še za silo sposobni za vojno. Ti rezervniki in prostovoljci pa so se večinoma brez izvežbanja v vojni ter jih morajo častniki šele vaditi v vsem, kar je potrebno za vojno. Tudi s temi ljudmi torej ne bo Angležem mnogo pomagano. Z bojišča ni nikakih novih vesti. Tistih osem dni, tekem katerih bi bil moral biti širokoustni Buller v Ladysmithu, je minulo, a Buller se še ne misli ganiti. Iz Nondwenija na meji Natala se poroča, da so zasedli Buri cesto od Nondwenija do Vryheida, da zabranijo Angležem vdreti preko dežele Zulov v Transvaal. — Jako važen pa je fakt, da so se začeli oglašati na Angleškem odlični poslanci za — mir. Clarke, Courtney in Harcourt so se izjavili za to, da se naj pusti južnoafriškima republikama svoboda, ako je le integriteta Kapske kolonije zajamčena. Chamberlain in Millner, guverner na Kapu, pa naj odstopita. „Westminster Gazette“ je pisala te dni ostro proti vojni in proti vladi, ki se kaže še danes, po tako žalostnih porazih, lahkomišelnost in zaslepljenost. „Ako nismo izgubili Kapske kolonije“, piše omenjeni list, „se to ni zgodilo po zaslugah Chamberlaina in Millnerja, nego vzlic tema nerodnima možema!“ Zdi se, da čakajo Angleži le na prvo svojo zmago in takoj se začno mirovna pogajanja.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

(Dalje.)

IX. Provizorični predsednik Ivan Baumgartner temeljuje v odsekovem imenu predlog: Pri trgovski in obrtniški zbornici naj se ustanovi mesto koncipista z letno plačo 1000 glđ. in aktivitetno doklado 200 glđ. in provizorično odda. Prosilci morajo dokazati, da so dokončali pravo- in državoslovne študije.

Ko je zbornični svetnik Josip Kušar predlog podpiral, se je isti sprejel.

X. Predsedništvo prevzame provizorični predsednik Ivan Baumgartner. Podpredsednik Anton Klein poroča o proračunu za leto 1900. Po istem znašajo stroški 16580 glđ. 55 kr., kateri so se zlasti radi tega pomnožili, ker se je za mesto koncipista 1000 glđ., za penzijski zaklad 2000 glđ., za cesarja Fran Jožefove ustanove za onemogle obrtnike 2300 glđ., za cesarice Elizabele ustanove za uboge vdove obrtnikov 100 glđ., za obrtni pouk 250 glđ. in za kanclista 250 glđ. več proračunilo, kakor v prejšnjem letu. Leta 1901 se bodo stroški v toliko zmanjšali, ker bodo prispevki za penzijski zaklad in za cesarja Fran Josipove ustanove v skupnem znesku 4300 glđ. odpadli. Če se od stroškov 1% priklada v proračunjenem znesku 4091 glđ. 21 kr. odšteje, tedaj je primanjkljaja 12489 glđ. 34 kr., ki se bo kakor tudi 25% blagajnična zaloga v znesku 4145 glđ. 12 kr. pokrili z blagajničnim ostankom od leta 1899. Poročevalec stavi po natančnem utemeljevanju sledeče preloge:

1.) Zbornica pritrdi predložnemu proračunu.

2.) V delno pokritje potrebščine naj se pobira v letu 1900 1% doklada od občne pridobnine in od pridobnine od podjetij zavezanih javnemu dajanju računov.

Zbornični svetnik Josip Lenarčič podpira odsekovne predloge in vpraša, če so v proračunu vračunjeni tudi tiskarski stroški za letno poročilo. Ker je zbornični tajnik opomnil, da se to lahko pokrije s postavkom „tiskarski stroški“, kakor tudi z „izvanrednimi stroški“, se predlogi odseka sprejmejo. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 5. februarja.

— **Potrjena izvolitev.** Cesar je potrdil izvolitev gospoda Josipa Kušarja predsednikom kranjske trgovske in obrtne zbornice in gospoda Antona Kleina podpredsednikom.

— **Katoliška zavarovalnica.** Klerikalcem še sedanja njihova organizacija ne zadostuje. Poleg konsumnih društev hočejo imeti še zavarovalnico. Za to se posebno trudi gospod svetnik Vencajz. Kdo bi bil mislil, da je ta mož tak talent! In kdo bi bil mislil, da se na stara leta obudi v njem goreča želja, rešiti ljudstvo vseh nadlog in težav in si poleg uradniških

poslov natovoriti še toliko postranskih del, dočim je v časih, ko je bil trdnější kakor danes, ponujani mu mandat za občinski svet ljubljanski odklonil s krilatimi besedami, da zastonj ni nič, in da je bila tlaka že l. 1848. odpravljena. Človeška natura je pač vedno uganjka. Gospod Vencajz opravlja danes najraznovrstnejše postranske posle z veliko vnemo in kakor rečeno, se posebno ogreva za katoliško zavarovalnico. Če smo prav poučeni, je pri ministrstvu že izposloval odobrenje pravil in govori se, da so garancijo prevzeli kanoniki in drugi šenkavski gospodje, torej sami petični gospodje, ki poznajo umetnost, živeti z dohodkom kacic 1000 glđ. na leto prav udobno in od tega skromnega dohodka prihraniti še nekaj tisočakov na leto. Vse bi bilo prav dobro in zavarovalnica bi se kmalu ustanovila, če bi ne delal poljski župnik ovir. Ta je namreč zastopnik nemške klerikalne zavarovalnice „Unio Catholica“. Ta zavarovalnica je sicer vse prej kakor solidna, ali župniku Kolarju, njenemu agentu, je tako k srcu prirasla, da se ne mara od nje ločiti. Pred kratkim sta se Vencajz in neki kanonik peljala k župniku Kolarju, da ga pregovorita in pridobita za svojo zavarovalnico. Izid te diplomatične misije nam še ni znan. Ker poznamo župnika Kolarja in njegovo manijo, pošiljati popravke, v katerih s katoliško resnicoljubnostjo vse taji, kar mu ni všeč, naj je tudi še tako dokazano, izjavljamo že danes, da na njegov eventualni popravek prav nič ne damo in da smo vsak čas pripravljeni s pričami pred sodiščem doprinesti dokaz resnice.

— **Predpustna raca.** „Edinost“ je priobčila naslednjo izjavo: „Slov. Narod“ meni, da nam je notico o političnih razmerah na Kranjskem doposlal „prej ko ne“ neki pisar na ljubljanskem magistratu. Mi pa mu zatrjamo, da se temeljito moti, ker nam pritožbe radi razmer na Kranjskem prihajajo od uglednih mož, pripoznanih rodoljubov, in starih členov sedanje narodno-napredne stranke. Sicer pa je jako značilno to, da je v „Slovenskem Narodu“ postala že tradicija, da vsikdar, kadar mu gre kakov članek ali dopis navskriž, mu je prva skrb ta, da zasleduje — osebe!“ V celi naši stranki poznamo samo jednega samega takega uglednega moža, pripoznanega rodoljuba in starega člana sedanje narodno-napredne stranke, mislimo pa, da je tudi tega že minula volja, nositi taka kukavična jajca v „Edinost“. Iz tega „Edinost“ lahko posname, koliko vrednost pripisujemo njeni izjavi.

— **Slovensko gledališče.** V soboto so igrali po daljšem presledku novo uprizorjenega „Zapravljivca“, ki je bil včasih najslavnejša igra našega repertoarja. O „Zapravljivcu“ kot igri nam ne kaže govoriti zavoljo tega, ker ima slavno preteklost, katera mu ohranja življenje in spričo katere bo še nemara dolgo vrsto let privlačna sila za gotovo vrsto gledališkega občinstva. Konstatovati nam je le toliko, da sodi „Zapravljivec“ mej najboljša Raimundova dela, toraj da prevladuje v njem romantika in tista posebna domišljivost, o kateri smo več govorili takrat, ko so nam igrali njegovega „Kmeta milijonarja“. — Blodvelja je igral g. Deyl s tisto eleganco in s tisto premišljenostjo, ki sodi tej ulogi. Ugajal nam je vseskozi, zlasti v zadnjem dejanju. Njegov tajnik je bil g. Orehek, lepši po maski nego po igri, vendar nam je jako ugajal v zadnjem dejanju. A pravo življenje sobotne predstave je bila gospa Polakova, ki nam je ustvarila Rozo, katero je bilo veselje gledati in poslušati. Igrala je z ono realitiko, katero more kazati na odru le igralka pevka, ki ima kri. Izboren partner ji je bil gospod Inemann, katerega Valentin je bil vreden Rozo Polakove. Igranje mu je posebno uspelo v zadnjem dejanju. G. Polašek je igral in pel Azurja. Bili smo ž njim prav zadovoljni. Pokazal je najresnejšo voljo in sposobnost, ki ga dela čim simpatičnejšega. „Staro babo“ je igral gosp. Housa, in moramo priznati, da je v polni meri zaslužil oni specialni aplavz, s katerim ga je odlikovalo občinstvo. Prav izvrstna je bila gdč. Ogrinčeva kot Amalija ter gospa Danilova kot vila Keristana. Nerodno je bilo vedenje g. Vebleta, a vse drugo nego baron Svitelj je bil g. Šturm. Ljubeznivi so bili otroci v zadnjem dejanju, posebno Robav in mlada dva Inemanna so igrali ljubko in priarčno. Druge uloge so neznatne.

Gledališče je bilo precej polno, občinstvo — dasi je trajala igra do poldvanajstih — je bilo potrpežljivo in račodarno s ploskanjem. — Sinoči so peli šestikrat v sezoni „Prodano nevesto“, ki pa ni tako uspela, kakor pri prejšnjih predstavah. Ne vemo, zakaj ne. Gdč. Noemi je nastopila sinoči prvič po bolezni. Pela je toraj tako, kakor je bilo v njeni najboljši moči. Prav všeč nam je bil g. Desari, dasi nam je včasih bolj ugajal. Najbolj smo bili zadovoljni z g. Pestkowskim, ki je ustvaril klasičnega mešetarja. Da je Vašek najboljša uloga g. Pavška, je dognana stvar. Gg. Noll, Štamcar in Veble so bili na svojem mestu, takisto gospa Inemannova in gdč. Bitenčeva, o kateri pa moramo zopet reči, da ne zna slikati svojega obraza. Gospa Polakova in g. Inemann sta bila člana glumaške družbe non plus ultra. Zbor je ugajal, a orkester je bil precej slab. Orožnik ni bil orožnik. Življenja je bilo dosti, a premalo čustva. Gledališče je bilo polno.

— a —

— **„Dante v peklju.“** Maskarada „Ljubljane“ se je obnesla sinoči izvrstno ter za društvo jako častno. Poročilo smo morali radi nedostajanja prostora odložiti na jutri.

— **Vencik „trgovskega plesnega kluba“.** V soboto večer se je vršil v mali dvorani „Narodnega doma“ zaključni venciški plesnih vaj takozvanega „trgovskega kluba“. Obnesel se je v vsakem oziru izvrstno: vdeležba je bila tolika, da je vladala v dvorani med četvorkami prava gnječa, lepih in mladih plesalk v elegantnih toaletah je bil najbogatejši izbor, a tudi vztrajnih in ljubeznivih plesalcev je bilo v izobilju. Priznati treba torej, da se je venciški izvršil prav lepo in v zadovoljnost vseh vdeležencev. Oddelek vojaške godbe je sviral prav marljivo stare svoje poskočnice, g. Kenda pa se je — kakor tekom zimskih plesnih vaj — tudi to pot izkazal jako spretnega in požrtvovalnega plesoreditelja. Venciški je trajal skoraj do 5. ure zjutraj.

— **Vipavska vinarska zadruga,** ki je zaslovela po vsem Slovenskem in kjer se je dobival najizvrstnejši katoliški petjot, je likvidirala. Nekaj zasluge pri tem imamo tudi mi. Zadruga je likvidirala, ker je uvidela, da s petjotom ne pride naprej. Svedrcem pa se je kupčevanje s petjotom tako priljubilo, da hočejo zdaj ustanoviti „konsum“, v katerem se bo točilo tudi po Uršičevem receptu narejeno vino. Ti svedrci hočejo pač na vsak način spraviti vipavsko vino ob dobro ime.

— **Promocija.** Na živinozdravniški visoki šoli na Dunaji bila sta letos promovirana za živinozdravnika Slovenca gg. Fran Pirnat, rodom Kranjec in Anton Uršič, rodom Spodnještajerc.

— **Poročil se je g. Hinko Suttner** v Kranju z gospč. Pavlico Rusovo iz Ljubljane. Čestitamo!

— **Nemška šola v Ormožu.** Spodnještajerski Nemci so zopet dosegli velik uspeh. Izvojevali so za Ormož nemško šolo. Boj je trajal celih šest let. Že l. 1894. se je mestna občina ormoška oglašila pri štajerskem deželnem šolskem svetu in prosila, naj se mestna občina izšola iz šolskega okoliša, v kateri spadajo tudi tri slovenske kmetske občine, in naj se ustanovi za mesto posebna nemška dvorazrednica. Dasi je šola v Ormožu utrakvistična, je deželni šolski svet štajerski takoj ugodil tej prošnji, saj mu gre pred vsem zato, da na Spodnjem Štajerskem v mestih in v trgih napravi nemške trdnjave. Okoliške občine, spadajoče v ormoški šolski okoliš, so se pritožile na naučno ministrstvo. To je sicer odobrilo ustanovitev nemške šole v Ormožu, ni pa pritrdilo sklepu, da se mestna občina iz šolskega okoliša izšola. Proti temu je bila zopet podana pritožba na upravno sodišče, ki jej je ugodila in odredilo izločitev iz šolskega okoliša. Na podlagi te razsodbe je naučno ministrstvo zakukazalo izločitev ormoške mestne občine iz šolskega okoliša in ustanovitev nemške šole v Ormožu. Proti temu so se pritožili ormoški Slovenci in z okoliškimi občinami vred na upravno sodišče, ki je sedaj izreklo, da ima naučno ministrstvo pravico odrediti po lastnem spoznanju ustanovitev šol koder so potrebne.

— **Iz Borovnice** se nam poroča dne 4. februarja: Danes smo tu pokopali obče-znanega, šele 43 let starega g. Dragotina Žitnika, posestnika in trgovca v Borovnici. Bil je — rekel bi — železne narave

vendar je nekaj mesecev sem bolehal, a nihče ni mislil, da se bode tako hitro ločil od nas. Dne 22. januarja šel je v ljubljansko bolnico iskat zdravja, a našel je — smrt. Ž njim izgubili smo izvrstnega in jako zabavnega sodruga, mili narod vrlega sina, narodno-napredna stranka pa neustrašnega zagovornika in boritelja. Bodi mu blag spomin!

— **Za češke in moravske premo-garje** se je začelo nabirati tudi po Ljubljani. Ako kdaj, se mora pri tem največjem in najimpozantnejšem štrajku priznati, da je pravica na strani delavcev. Zato prosimo tudi svoje somišljenike, da se spominjajo teh, za svoje pravice borečih se delavcev ter prispevajo k podporam, kakoršne dobajajo premogarjem in njihovim ubožnim rodovinom od vseh strani. Opozarjamo pa hkratu, da se naj izročajo prispevki le onim nabiralcem, ki pridejo s tiskanimi polami.

— **V Mariboru** bode v četrtek, dne 8. t. m. v restavraciji „Narodnega doma“ letošnji občni zbor moške in ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda; obe podružnici sta jako delavni ter prispevata z velikimi doneski izdatno k povzdigi slovenskega šolstva; nadejati se je, da občni zbor tudi letos pokaže navdušeno zanimanje za vele-pomenljivo narodno podjetje. Naj se ga torej vsi udje in sploh narodnjaki iz Maribora in okolice mnogobrojno udeležijo. To zahteva njih čast in narodni blagor!

— **Iz Most** se nam piše, da je cesta v Mostah od dolenske železnice najprej proti Polju taka, da bi se lahko s čolnom vozilo. Na isti so velike jame, blato se ne strga, temveč, kakor tudi sneg, ako zapade, prepusti svoji usodi, tako da ubogo občinstvo kar v blatu plava. Tri leta že ni bila cesta posuta kakor se gre, akoravno so za isto plačale Moste 2360 kron, Vodmat pa 1292 kron. Od tega zneska se je, kakor ljudje trdijo, komaj 200 kron potrosilo. Zakaj moramo toliko plačati, ne da bi imeli kaj od tega?

— **Iz Šmartna pri Litiji** se nam piše: Marsikaj je vaš cenjeni list že povedal o naši vasi. Kritikoval je stavbeno podjetje, našo novo cerkev, pomiloval župljane, a zajedno hvalil blagorodnega gospoda župana, očeta Cofka; popolnoma je pa prezrl šmartenski Hrib. To Vam je najprijaznejši prostor, na katerem je gospod dekan v sanjah nekaj že gledal svojo novo katedralo. Ta griček je ves prepreden z ličnimi pešpoti; „ta mali“ gospod jih je uredil z namenom, prikupiti se Šmarčanom. V potu svojega obraza jih je mož meril, kopal ter posipal z drobnim peskom, sedaj pa vidi na žalost, da se ni trudil za svoje bližnje sosedo, marveč za naše — pse. Ti se sprehajajo kar v trumah po njih, a si vrhu tega delajo še tudi sami nova pota za svoje sprehode po snegu. Skrajni čas je že, da bi se tej živali tudi v naši županiji omejila prostost ter se poskusilo skrčiti njihovo število s posebnim sklepom občinskega sveta, ki bi nalagal vsem gospodarjem teh četveronožcev poseben davek. Kaj pravite? Navsez menda ni tako napačen; nekaj bi pa le neslo! Morda še kaj podobnega ućakamo ob zori novega stoletja; saj svet napreduje in ž njim tudi Šmartenci. — ar

— **Iz Škofjeloče**, 4. februarja 1900. Klub biciklistov „Škofjaloka“ je priredil dne 2. svečana t. l. v prostorih narodne čitalnice ples, kateri se je vršil v vsakem oziru sijajno. Udeležba je bila mnogoštevilna. Zbrala se je vsa škofjeloška elita, poleg tega so počastili ta ples tudi gostje iz Ljubljane in Gorenjskega. Plesale so se tri četvorke pod spretnim vodstvom klubovega predsednika. Prvo četvorko plesalo je 28 parov, drugo 26 in še celo pri tretji četvorki našli smo 22 parov. Po daljšem presledku plesal se je zopet enkrat kotiljon, kateri je povzročil mnogo zabave in smeha. Plesalo se je do ranega jutra; zabava je bila izborna, kar priča to, da so skoro vsi udeleženci vztrajali do konca. Konečno naj se še omeni, da je novomeška godba na lok sviralala ves čas, neutrudljivo in zelo precizno ter zasluži zato priznanje, pohvalo in priporočilo.

— **Plesni venček šentpeterskih samcev** bode v nedeljo, dne 11. svečana 1900 v korist družbi sv. Cirila in Metoda v prostorih gospoda Grzine (gostilna g. Šlegeljna) v Št. Petru na Krasu. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 1 krono, za

rodbino 2 kroni. Preplačila se hvaležno sprejemajo.

— **Slovenske hranilnice.** Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu prosincu 1900 je 298 strank vložilo 78.700 K 51 vin. 204 stranke vzdignile 52.091 K 30 vin. torej več vložilo 26.609 K 21 vin., 12 strankam se je izplačalo posojil 31.440 K, stanje vlog 1.388.100 K 71 vin., denarni promet 253.533 K 03 vin. — Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu januarju 1900 vložilo je 427 strank 108.322 K 82 vin., dvignilo pa 264 strank 61.767 K 45 vin., 26 strankam izplačalo se je hipoteknih posojil 52.620 K. Stanje vlog 2.017 186 K 06 vin. brez kapitalizovanih vložnih obresti, stanje hipoteknih posojil 1.312 924 K 63 vin., denarni promet 278.674 K 69 vin. — Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu januarju 1900 je 184 strank vložilo 92.771 K 11 vin., 93 strank vzdignilo 46.072 K 90 vin., 18 strankam se je izplačalo posojil 32.900 K, denarni promet 439 814 K 50 vin.

— **„Slovansko pevsko društvo“ in „Slovanska beseda“** na Dunaju priredita v sredo, dne 21. svečana 1900 slovenski kostumni venček v dvorani Ronacherjevi (I. Schellinggasse 4.) Vabila se že razpošiljajo; rekriminacije in priglaševanje narodnih skupin sprejema odbor (I. Bräunerstrasse 7.) Priglasila se je med drugimi tudi večja skupina Hanakov in Hanakinj z Moravskega, ki bo plesala češke narodne pleso. Gotovo bo venček kot vsako leto, tudi letos sijajno uspel.

— **Narodna čitalnica v Starem trgu** priredi v svojih prostorih dne 15. svečana 1900 plesni venček. Godba c. in kr. pešpolka št. 27. Začetek ob 7. uri zvečer.

— **Občinske volitve v Žminju v Istri.** Pri zadnjih volitvah v tem okraju so zmagali Hrvatje. Lahki tega seveda niso bili veseli in vlada je hitela, da jih potolaži. Razveljavila je volitve.

— **Hrvatska čitaonica v Kastvu** priredi v soboto 10. februarja v prostorih „Narodnega doma“ veliko zabavo. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Čisti dohodek je namenjen v dobrodelne svrhe.

— **Samomor.** 36letni posestnik na Bregu pri Trziču Ignacij Lončar se je obesil.

— **Dedščino 100.000 kron** je zapustila neka Julija Hofman, ki je umrla v Brnu. Navedena je hči nekega Antona Hofmana iz Borotina na Moravskem in Magdalen Hofman, hčere Simona Mortona (Marcon, Marčun) baje ljubljanskega meščana. Iščejo se sedaj po očetovem imeni sorodniki in je mogoče, da se isti nahajajo v Ljubljani. Interesenti naj bi se oglasili pri mestnem policijskem uradu, ali pa pri okrajnem sodišču v Brnu.

— **V Ameriko** je odpotovalo v mesecu januarju 237 oseb. Zaradi nameravanega izseljenja pred izpolnitvijo vojaške dolžnosti so bili 4 mladeniči prijeti.

— **Zaloga vzorcev.** Vedno ponavljajoče se pritožbe iz trgovskih krogov, kakor tudi iz krogov velike industrije in trgovine so napotile občno zvezo avstrijskih obrtnikov ustanoviti zalogo vzorcev (Musterlager), katere namen bode v ožjo dotiko spraviti zanesljive velike produkcijske in trgovske tvrdke z trgovci, kakor tudi zboljšati trgovski promet. Občna zveza avstrijskih obrtnikov ima svoj sedež na Dunaju, XVII, Palfygasse 10.

— **Zaloga soli.** Glasom razpisa c. kr. finančnega ministrstva z dne 17. januarja leta 1900 št. 3489 se bodo v svrhu preskrbljevanja južne Štajerske in Kranjske s soljo s 1. marcem leta 1900 v Celju in Ljubljani ustanovile c. kr. zaloge za oddajo soli. V teh c. kr. zalogah za oddajo soli, oddajala se bo bela istrska morska sol za ceno 18 K 80 h in sol za živino za postavno ceno 10 K za 100 kg. brez zavoja na tehtnici skladišča. Od omenjenega roka nadalje zniža se cena za jedilno sol pri c. kr. oddajnem uradu za sol v Trstu od 19 kron 30 h na 18 K 80 h. Razpečavanje morske soli iz zalog v Ljubljani in Celju ter iz oddajnega urada za sol v Trstu dovoljeno je samo v okolišju Istrije, Trsta, Gorice in Gradiške, Kranjske in južne Štajerske vstevši politične okraje Slovenji Gradec, Maribor in Ljutomer. Razpečavanje morske soli iz teh treh zalog v druge nego navedene okoliše je torej prepovedano in podvrženo dohodarstveni kazni po določenih §§ 319 do vstevši 322 doh. kaz. zak.

* **Ljubavna tragedija.** Dne 29. m. m. se je odigrala v Novemestu krvava ljubavna drama. Popoldne rečenega dne je šla Ida Hauser v spremstvu svojega zaročnika, Jurija Nagyja in dveh gospodov na sprehod. Ko so se sprehajali po drevoredu, izprožil je v njo neki čestilec Leopold Klein samokres ter jo smrtno ranil. Potem je ustrelil na Jurija Nagyja, katerega je tudi smrtno ranil in končno se je ustrelil še samega sebe ter je na mestu obležal mrtev.

* **Oropanje pošnega voza.** Poštni vagon osebnega vlaka, ki vozi iz Budimpešte v Arad, je bil oropan mej Budimpešto in Szolnokom. Sluga pošnega oficijala je zapazil v Szolnoku, da je Wertheimska blagajnica razbita. Poklicani uradnik je konstatiral, da manjka mej 400 zaboji 30. Škoda se ni mogla določiti

Književnost.

— **„Učiteljski Tovariš“** ima v št. 4. naslednjo vsebino: „Fraserji!“ — Naš avancement. — Organizacija učiteljstva. — Učitelj in duhovnik. — Može li učitelj ostati u školskoj sobi i za vrijeme pouka u vjeronauku? — Učiteljski pravnik. — Rešetar: Zmes. — Kritički glasovi. — Dopisi. — Društveni vestnik. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

— **„Zvonček“.** List s podobami za slovensko mladino. V drugi številki prinaša ta izborni mladinski list tole izbrano vsebino: Deček in sinica. Zložil Ant. Medved. — Kaj je prinesel Božidarčku Miklavž? Spisal Jos. Kostanjevec. — Zimska slika. Zložil Cvetko Golar. — Stričeva Danica. (S podobo) Spisal Leon Poljak. — Snegulčica. Zložil Oton Zupančič. — Slovanske pravljice. Priobčuje Nik. Vrhov. 2. Krojaček-kralj. (S podobo.) — Mudi se, mudi! (S podobo). Zložil Modest. — Hvaležna kozica. Priobčil Trnovski. — Mladi risar. (S podobo.) Priobčil Vojteh Sitsch — Obelisk. — Rešitve. — Listnica. — Ta bogata vsebina že „Zvonček“ sama priporoča.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 5. februarja. V veliki dvorani ministrskega predsedništva so se danes začele pravne konference. V obče se sodi, da te konference ne bodo imele nikacega pozitivnega uspeha. Današnje konference so se vdeležili vsi ministri. Körber je pozdravil udeležnike, poudarjal važnost sporazumljenja mej Čehi in Nemci. Na to je dr. Engel podal že v soboto sklenjeno izjavo čeških poslancev, Funke pa danes sklenjeno izjavo nemških poslancev.

Dunaj 5. februarja. Danes dopoldne so imeli češki delegatje posvetovanje glede pravnih konferenc, katerega se je udeležil tudi minister Rezek. Na mesto Gregra je bil določen delegatom dr. Kramar, na mesto dr. Baxe pa posl. Schwarz.

Praga 5. februarja. Poslanec dr. Gregr je na nekem shodu dejal, da pravne konference ne bodo imele nikacega uspeha, in da Čehi ne smejo zamuditi sedanje ugodne prilike, da uničijo centralistično ustavo in obnove češko državo. Posl. Kaftan je temu pritrdil, izrekel se pa za to, da se češki poslanci udeležijo pravnih konferenc, da čujejo nemške in vladne ponudbe. Gregr je na to izjavil, da je on sicer izvoljen za delegata češkega kluba pri pravnih konferencah, da pa se jih ne udeleži.

Dunaj 5. februarja. „Neue Freie Presse“ javlja naknadno, da je ministrski predsednik Körber v času, ko je sestavljal novo vlado, imel s poslancom Wolfom nekako skrivaj daljše posvetovanje.

Dunaj 5. februarja. Čuje se, da se aktivna armada pomnoži za 50.000 mož

London 5. februarja. General Buller je s svojo armado zopet prekoračil reko Tugelo in hoče novič poskusiti, da osvobodi Ladysmith. Kraj, kjer je šla armada čez reko, ni znan, ker angleška vlada ne pusti nikacih poročil o gibanju armade v javnost, vendar sodijo vsi listi, da se je prehod izvršil pri Richard-

pregazu, tako da je burska armada ostala na desni. Od tod vodi ravna pot v Ladysmith.

Narodno gospodarstvo.

Uvod v narodno gospodarstvo.

Po Maurice Block-ovi knjigi „Petit manuel d'économie pratique“ uredil Vekoslav Kukovec. V Mariboru, tisk tiskarne sv. Cirila [1900]. (Odtis iz „Popotnika“ leta 1899.)

(Dalje.)

Slovinci, ki se nam je že vsled geografske lege stikati z velikimi narodi, moramo vedeti, česa nam je v katerem narodu z največjo koristjo iskati. In ker je jedna glavnihih zadač naše inteligence, znanost med Slovinci popularizovati — naše ljudstvo je, da bi tako rekel, lakotno pouka, in opazati je, kako priprosti ljudje kaj pametnega mej knjigami Mohorjeve družbe kar požirajo — zato je potrebno, da si naša inteligenca išče mojstrov i v tej, za nas prevažni popularizaciji ved, katera je pri malem narodu izvestno na mestu. Vedo popularizovati pa ni nobena igrača; „v priprostem, celo otroku in kmetu razumljivem razgovoru“ pisati je res zelo težavno; kdor hoče z uspehom vede popularizovati — seveda, vsaka veda se ne pač dá ravno popularizovati, na pr. višja matematika že menda ne —, mora te vede imeti v popolni oblasti. Vsled tega se zahteva od naše inteligence, da si osobito temeljito osvaja znanosti, da ne bode ljudstvu mesto kruha davala — kamenje; veliki narodi ložje in z manjšim kvarom prebavijo strup razširjenega in v modernem času priljubljenega znanstvenega (in beletrističnega ter „umetnostnega“) „švefla“.

Široko in jasno obzorje je prvi pogoj našega narodnega napredka; in možje s širokim ter jasnim obzorjem pri nas niso prepogosto sejani. Tem večje je veselje in presenečenje, ako se v slovenski književnosti prikažejo sledi svetovno izobraženega moža.

Hvaležni moramo biti zlasti gosp. dr. Turneru, kot svetovalcu in vodniku, da imamo zborni, kakor navlašč za naš narod v sedanjih razmerah pisano Block-Kukovecovo delo predseboj.

Pisec teh vrst je sam pogostoma mislil, na kak način bi se moglo jedro tako važnega narodnega gospodarstva ponuditi našemu, v tem oziru pouka krvavo potrebnemu ljudstvu. Ker se peča večinoma z nemško literaturo, bil bi pač težko ob kaj primernega zadel, kakor bi nam navedeni nemški učenjak Conrad gotovo rad pritrdil. Kaj boljšega pa, kakor je ta Blockova knjižica, si za naše prstonarodne smotre sploh komaj misliti moremo. Block združuje namreč z gibčno prozorno, tudi otroku razumljivo obliko romana, temeljitost in solidnost Nemca — in to je vsvršenost tega dela. In kakor nadaljuje Nemeč Conrad v govoru navedenem: „Erst durch Fleiss, Ausdauer, Ehrlichkeit, Ehrgefühl, Pflichttreu, Ordnung- und Sparsinn, durch Arbeitslust, Accuratesse und höheres Streben können die übrigen Eigenschaften wirtschaftlich fruchtbringend werden“ — tako konča Francoz Block svoje delo: „Ako torej res hočete obogateti, pred vsem pridno delajte...“; denar „vam k pravi in trajni sreči le lahko pomore, ako ga veste pošteno in koristno uporabiti.“ (Dajje prih.)

— **G. kr. trgovinsko ministrstvo** naznanja tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici, da je knežje bulgarsko vojno ministrstvo razpisalo dobavo za 198.000 metrov cvilhastega sukna (Zwillch-Raventuch) in 78.000 metrov podložnega platna (Futterleinwand) na dan 20. februarja 1900. Kavcija znaša 5%.

Darila.

V. izkaz daril za zgradbo Vodnikovega doma v Šiški. Gosp. Žagar Dragotin, deželni blagajnik v Ljubljani 2 K, gdč. Mencinger Prosto-slava na Bohinjski Bistrici 2 K, gosp. Polak Viljem, veletržec in posestnik v Trziču in Ljubljani 10 K, gosp. Škarjovec Valentin, mizar, sedaj v Berlinu 5 K 40 vin., gosp. Vrhovnik Iv., župnik Trnovske fare v Ljubljani 4 K. — Iskreno zahvalo! izreka „Čitalnica v Spod. Šiški“.

Uredništvu našega lista so poslali: Za Prešernov spomenik: Na I. Zabukovčevem večeru pri „Škrjancu“ v Ljubljani zbrani Prešernovičastilci pod geslom:

„Tje bomo našli pot, kjer nje sinovi, Si prosti volo vero in postave.“ — 52 K. — Živeli rodoljubni pesnikovi čestilci! Slovinci posnemajte take vspehujoče vzglede prav pogosto!

Dež. gledališče v Ljubljani.
Štev. 60. Dr. pr. 998.

V torek, dne 6. februarja 1900.
Nova opera. Tretjikrat: **Nova opera.**
Večni mornar.

(Der fliegende Holländer.)
Romantična opera v 3 dejanjih. Spisal in uglašil
Rikard Wagner. Poslovenil A. Stritof. Kapelnik
g. Hilarij Berišek. Režiser g. Josip Noll.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7/8. uri. — Konec po 10. uri.
Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. peh. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava v četrtek, 8. februarja 1900.
Častni večer g. kapelnika H. Beniška. Prvič v se-
zoni Petmova opera „Stara pesem“ in opera
„Glumači“.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 30. januarja: Miklavž Medini, umir.
sprevodnik, 76 let, sv. Petra cesta št. 53, jetika.
— Josip Trefalt, želez. uslužbenca sin, 2 meseca,
Dunajska cesta št. 29, božjast. — Jakob Jurjovc,
fijakar, 39 let, Gospodske ulice št. 3, srčna hiba.
Dne 31. januarja: Milka Damič, raznašal-
čeva hči, 3 mes., Poljanska cesta št. 41, božjast.
— Josip Wallner, trafikant, 74 let, Marija Terezija
cesta št. 11, vodenica. — Albin Mittermajer, to-
varniškega delavca sin, 5 mes., Križevoiške ulice
št. 7, vnetje sopil. — Marija Hartman, uradnikova
vdova, 77 let, Radeckega cesta št. 11, oslabljenje.
Dne 1. februarja: Rudolf Gerčar, stražni-
kov sin, 2 leti, Kapiteljeve ulice št. 11, ušenj.
V deželni bolnici:
Dne 30. januarja: Franca Elesin, tov. de-
lavka, 23 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

Februar	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ra- tura v °C	Vetrovi	N. bo	Padačina v 24 urah
3.	9. zvečer	732.4	1.9	brezvetr.	megla	2.1 mm
4.	7. zjutraj 2. popol.	732.8 731.5	1.7 7.9	brezvetr. sr. zahod	megla jasno	
5.	9. zvečer	730.9	2.4	sl. jug	po oblak.	0.0 mm
6.	7. zjutraj 2. popol.	728.7 727.3	0.0 5.2	sl. svzhod sl. vzhod	megla del. jasno	

Srednja temperatura sobote in nedelje 2-2°
in 4-0°, normale: -1.4° in -1.3°.

Dunajska borza

dne 5. februarja 1900.

Skupni državni dolg v notah	99	K 75 h
Skupni državni dolg v srebru	99	65 "
Avstrijska zlata renta	59	15 "
Avstrijska krona renta 4%	59	20 "
Ogrska zlata renta 4%	98	85 "
Ogrska krona renta 4%	94	25 "
Avstro-ogrsko bančne delnice	131	65 "
Kreditne delnice	236	25 "
London vista	242	30 "
Nemški drž. bankovci za 100 mark	115	10 "
20 mark	23	62 "
20 frankov	19	23 "
Italijanski bankovci	89	80 "
C. kr. cekini	11	39 "

Rodbina Perko v Idriji naznanja, da
je nje nepozabni sin

Leo Perko

učenc I. b. real. razreda

danes ob 11. uri ponoči po kratki mučni
bolezni preminul.

Pogreb bude jutri ob 5. uri popo-
ludne z Dunajske ceste št. 23.

Idrija-Ljubljana, 5. februarja 1900.

Zahvala.

Za nam izkazano srčno sožalje po-
vodom smrti naše ljubljene sestre, ozi-
roma mačehe, svakinje in tete, gospé

**Marije Hartmann
roj. Hayne**

za častljivo spremstvo k njenemu zad-
njemu počitku in za prekrasne vence iz-
rekamo tem potom našo presrečno zahvalo.

(262)

Zalujoči sorodniki.

Zahvala.

Podpisana zahvaljujem se najtopeje
tem potom povodom bolezni in smrti
svojega rajnega moža v prvi vrsti g. dr.
A. Pregel-ju, c. kr. okr. zdravniku v
Gor. Logatcu za človekoljubno in v istini
požrtvovalno oskrbovanje mojega bolnega
moža. Dalje izrekam srčno zahvalo vsem,
ki so spremlili draga mi rajnega k
zadnjemu počitku, posebno vrlemu učitel-
stvu, ki je prihitelo z vseh krajev;
slavnemu pevskemu zboru dol. logaš-
kemu; prečastiti duhovščini; slavni po-
žarni straži v Gor. Logatcu i. t. d. Ob
jednem se zahvaljujem vsem darova-
teljem prekrasnih vencev in onim, ki so
pismenim potom izrazili svoje sožalje
povodom smrti nepozabnega mi rajnega.
Gor. Logatec dne 31. 1. 1900.

(260)

Terezija Kernc.

Deček

poštenih starišev s potrebno šolsko izo-
bražbo, ki ima veselje do trgovine se sprejme
pri tvrdki Ljudevit Smole, Sevnica. 252-2

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. **Proga čez Trbiž.** Ob 12. uri 5 m. po noči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee, Solnograd; čez Klein-Beifing v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, čez Amstetten na Dunaj. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih v Linc. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregec, Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Beifing v Steyr, Linc, Budejevice, Plzenj, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, Dunaj via Amstetten. — **Proga v Novo mesto in v Kočevje.** Osebni vlaki: Ob 6. uri 04 m. zjutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** juž. kol. **Proga iz Trbiža.** Ob 5. uri 46 m. zjutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Lipskega, Prage, Francovih varov, Karlo-
vih varov, Heba, Marijinih varov, Plzinja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. — Ob 11. uri 17 m. dopo-
ludne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzinja, Budejevic, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregena, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Linca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Franzensfesta Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. zvečer osebni vlak z Dunaja, Solnograda, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pon-
tabla. V oktobru in aprilu ob nedeljah in praznikih iz Linca. — **Proga iz Novega mesta in Kočevja.** Osebni vlaki: Ob 8. uri in 21 m. zjutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. zvečer. — **Odhod iz Ljubljane** drž. kol. v **Kamnik.** Ob 7. uri 23 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 0 m. zvečer. — **Prihod v Ljubljano** drž. kol. iz **Kamnika.** Ob 6. uri 55 m. zjutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. zvečer. (4)

Njegova Svetost

Papež LEON XIII.

sporčil je po svojem
zdravniku prof. dr. Lap-
poniju goj. p. lekarju G.
PICCOLI-JU v Ljubljani
srčno zahvalo za pripo-
slane Mu stekleničice

tinkture za želodec

ter mu je z diplomom od dne 27. no-
vembra 1897 podelil raslov „dvorni za-
ložnik Njegove Svetosti“ s pravico, da
sme nositi v svoji firmi z naslovom vred
tudi grb Njegove Svetosti

Omenjeni zdravnik kakor tudi mnogi
drugi glasoviti profesorji in doktorji pri-
pisujejo Piccolijevo želodčno tinkturo,
katera krepi želodec, povečuje tek, po-
spešuje prebavljanje in telesno odpranje.

Naročbe s povzetjem sprejema in od-
pošilja točno (582-16)

G. PICCOLI, lekar

„Pri Angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta.

Tinkturo za želodec pošilja lastnik po
12 stekleničic za gid. 1-26 av. vred., po
24 stekleničic za gid. 2-40, po 35 stekle-
ničic za gid. 3-50, po 70 stekleničic za
gid. 6-50. Poštni paket, ki ne tehta
preko 5 kl. po 110 stekleničic za gid. 10-30.
Poštino mora plačati naročitelj sam.

VABILO

domačemu
plesnemu venčku

kateri bode

dne 8. svečana t. 1.

ob 8. uri zvečer

v prostorih hôtela „Lloyd“.

Svirala bode sl. c. in kr. vojaška godba.

Vstopnina 40 kr.

K obilni udeležbi vabita vse p. n. častite
goste in poznate najljubneje (264)

**Karol in Josipina
Počivaunik.**

**Spretno poštno
in brzojavno upraviteljico**

ižče

c. kr. poštni in brzojavni urad v
Cerknici. (263-1)

Lovski pes

rujave barve, zatekel se je v Laze. —
Lastnik tega psa naj se oglasi Res-
ljeva cesta št. 23, partere 4. (261)

Stanovanje

s 4 sobami, z vsemi postranskimi prostori
in z lepim vrtom, odda se v najem dne
1. maja letos.

Pojasnila daje A. Kališ, Jurčičev trg
št. 3. (265-1)

Kosilo in večerja

diši najboljše, ko puhté na mizi **testenine iz Prve kranjske
tovarne testenin Znidaršič & Valenčič Bistrica.**

Zahtevajte jih po vseh prodajalnicah jestvin. (2020-14)

**Navzlic južnemu vremenu odda
se več sto vagonov**

ledú

**iz ledovih bajerjev pivovarne
v Mengišu.**

Povpraša naj se v zalogi mengiškega piva v Ljub-
ljani, Metelkove ulice št. 7. (234-3)

Delniška glavica **K 1,000.000**
Vplač. delnic glav. „ **600.000**
Rezervna zaloga „ **80.000**

Bankovni oddelek

Zrinjski trg št. 1
(bankina zgradba).

Hrvatska
ljudska banka
Zagreb.

Hrvatska ljudska banka
delniško društvo v Zagrebu
Založni oddelek
Ulica Marije Valerije 7
(bankina zgradba).

Hrvatska ljudska banka

Zrinjski trg št. 1, Zagreb

sprejema denar v tekočem računu in na vložnice (hranilniške
knjižice) ter jih obrestuje počenshi od dne vložitve s

čistimi 4 1/2 %.

Pristojbino plača zavod sam.

Povrač la se izplačujejo brez odpovednega roka ter
se obresti računijo do dne povračila

Vsi posli, katere objavljajo menjalnice, se izvršujejo
točno in najkulantneje.

Podeljujejo se

predujmi

na dragocenosti, zlatnino, srebrnino in
razno drugo robo, kakor tudi na vred-
nostne papirje

pod najugodnejšimi pogoji.

Zaloga se mogó pošiljati tudi s pošto. (46-5)